

mange Steder steget saa stærkt, at det ofte er meget vanskeligt for fattige Elever at søge de tekniske Skoler. Og dog finder de tekniske Skoler sig alle Steder i saa kummerlige Kaar, at de langt fra kan maatte at byde Eleverne den Undervisning, de har Krav paa, og som Tiden fordrer. Nu kunde man naturligvis sige, at man vil kunne afhjælpe denne Mangel ved at forøge Tilskudet til Skolerne. Men det er alligevel ikke nok. Thi rent bortset fra, at det er ganske meningsløst at lade private eje og lede Skoler, som det offentlige bærer Byrderne ved, saa medfører den private Ledelse en Uensartethed og en Planløshed, som ikke svarer til Tidens Krav. De tekniske Skoler Landet over maa arbejde i Takt med hinanden, og det er det, der er saa overordentlig vanskeligt, saa længe Skolerne ledes af private. Efter min Mening kan selv det bedste Skoletilsyn ikke raade Bod paa de Ulykker, som den private Ledelse gør. Dertil kommer, at største Delen af Undervisningen i de tekniske Skoler gives om Aftenen, og det siger sig selv, at Eleverne af den Grund ikke faar tilnærmelsesvis det Udbytte af Undervisningen, som de har Krav paa, og som man ønsker at give dem. Jeg behøver ikke at komme ind paa Ulemperne ved Aftenundervisning, fordi de saa ofte er fremhævede her i Salen, navnlig ved Omtalen af Ungdomsskolen; jeg vil blot hævde, at hvis Aftenundervisning i Almindelighed er forkastelig, er den det dobbelt, naar Talen er om Haandværkerlærlinge, som Dagen igennem har staaet ved et som oftest meget strengt Arbejde. Det Spild af Tid, Kræfter og Penge, som finder Sted i de tekniske Skoler, fordi disse driver Aftenundervisning, andrager meget store Værdier. Der tales om Spar-sommelighed paa alle Omraader; jeg ser, at den højtærede Handelsminister ved disse Forslag foreslaar at spare nogle faa Tusind Kroner paa Tilsynet. Men man tillader de tekniske Skoler at drive Aftenundervisning, skønt der derved udvises en grænseløs Ødselhed; thi det er Ødselhed, det er Spild af Tid, Kræfter og Penge, der skal maales med en meget stor Maalestok.

Jeg har fremdraget disse Spørgsmaal, fordi det er min Overbevisning, en Overbevisning, som jeg har erhvervet mig gennem henvend 20 Aars Arbejde ved en stor teknisk Skole, dels som Lærer, dels som Medlem af Ledelsen, at vi ikke faar den tekniske Undervisning ind i det rigtige Spor, før de tekniske Undervisningsanstalter, i alt

Fald de tekniske Skoler, bliver gratis Dag-skoler, som ejes og ledes af det offentlige; før har vi ikke naaet Maalet. Jeg skal i denne Forbindelse henstille til den højtærede Minister at udvide den tekniske Kommissions Kommissorium til at omfatte de Spørgsmaal, jeg her har berørt: Hvorvidt de tekniske Skoler skal overgaa til offentligt Eje, og om de skal have Lov til vedblivende at drive Aftenundervisning, eller om Tiden ikke er inde til at gaa over til Dagundervisning. Hvis Kommissionens Kommissorium udvides dertil, vil disse Spørgsmaal kunne blive drøftet i Kommissionen, og saa vil der ogsaa senere blive Lejlighed for Rigsdagen til at beskæftige sig dermed. Man vil sikkert fra flere Sider mene, at Tiden ikke er inde til at beskæftige sig med Gennemførelsen af den Reform, jeg her har peget paa, og det kan jo være, men Tiden er i alt Fald inde til at optage en alvorlig Drøftelse af disse Spørgsmaal.

De to af de tre foreliggende Forslag, Forslag til Lov om Værkstedundervisning og Forslag til Lov om Fagskoler, maa jeg maaske omtale under eet. Forholdet er jo det, som det ærede Medlem fra Ver-ninge (Jensen-Sønderup) pegede paa, at Arbejdet i forskellige Fag, ja i mange, efterhaanden specialiseres saaledes, at Lær-lingen ikke kan faa Uddannelse i mere end enkelte Grene af Faget, hvis han skal nøjes med den Uddannelse, han faar paa Værkstedet hos sin Mester. Det er derfor ganske nødvendigt at indføre en Værk-stedsundervisning, hvor Lærlingen kan faa Undervisning i de Grene af Faget, som hans Mester ikke længere kan uddanne ham i. Det har flere Fag allerede for-længst indset, og de har som Følge deraf indrettet Værkstedundervisning, enten egentlig Værkstedundervisning ved Siden af Mesterlæren eller ogsaa en afsluttende Værkstedundervisning i en Fagskole. Saa vidt jeg ved, er man endnu ikke for noget Fags Vedkommende naaet dertil helt at lade den unge Haandværker uddanne i en Skole, men efter den Udvikling, som finder Sted, nærer jeg ikke Tvivl om, at vi for flere Fags Vedkommende snart naar dertil fuldkommen at se bort fra Mesterlæren og lade den unge Haand-værker uddanne helt og holdent i en Skole. Selv om vi ikke er naaet saa vidt endnu, er Værkstedundervisning og Fagskolen ganske uundværlige Led i den tekniske Uddannelse og fortje-ner altsaa ogsaa Støtte af Staten. Hen-sigten med de to Lovforslag er nu, saa